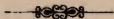

De eerste Misstap,

DOOR

J. H. van Linschoten.

HARDERWIJK. — H. A. BERENDS.

DE EERSTE MISSTAP.

Wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.

1 JOH. 6 : 37b.

„Nu, Karel, mijn jongen, gij doet er goed aan, om u gereed te houden morgen alles af te betalen, anders weet ge, wat gij te wachten hebt.”

De spreker was een groote sterke jongen van 16 jaar, wiens gelaat alles behalve eene aangename uitdrukking had. Karel Lang antwoordde niets, en na eenige oogenblikken ging de ander voort:

„Vooreerst kunt gij van mij een duchtig pak ransel verwachten, — dat is natuurlijk, en dan zal ik eens zien, of ik uw heer niet vertel, wat voor belangrijk persoontje hij al dien tijd in zijn winkel gehouden heeft, en ik zal hem raden op zijn thee en suiker een eenigszins scherper oog te hebben. Overleg 't daarom wijselijk, en breng mij morgenavond de vier gulden.”

„Maar geld weg te nemen, is verschrikkelijk!” zeide Karel.

„Lang niet zoo erg als thee en dergelijke dingen te kapen, en dat hebt gij dikwijls genoeg gedaan. Mor-

genavond om dezen tijd zijt gij hier met 't geld, of anders zult gij weten, wie August Vlieger is."

Met deze woorden keerde de spreker Karel den rug toe, en liet den laatste aan zijne eigene gedachten over, die juist niet van de aangenaamste waren.

Karel Lang was een wees. Sinds vier jaren had de heer Maassen, de eenige kruidenier in 't kleine vlek P. hem als rondzwerfende knaap opgenomen, en daar hij geen vriend of maag had, was 't Karel veroorloofd in 't huis van zijn heer te blijven en ook daar te slapen. Karel was een schrandere en hupsche jongen. Ofschoon eerst acht jaar oud, kon hij toch goed lezen en schrijven, toen de heer Maassen hem in dienst nam. In zijne vrije oogenblikken paste hij wel op te vergeten, wat hij geleerd had. Toen de heer Maassen nu bemerkte, dat hij lust in 't leeren had, stond hij hem toe de avondschool van 't vlek te bezoeken. Na verloop van eenigen tijd werd Karel zoo vlug met de pen en zoo bruikbaar in den winkel, dat de heer M., die oud en doof werd, een anderen loopjongen aannam, en Karel — werd het bedienen der klanten en het houden van 't boek opgedragen. — Maanden lang ging alles goed, doch toen Karel met August in kennis kwam, beging hij allengs 't eene kwaad na 't andere. August was een luie knaap, een vijand van werken, die 't grootste deel van zijn tijd in de kleine herberg doorbracht, terwijl hij met ieder, die hij daartoe overhalen kon, kaartspeelde of biljartte. Hij had Karel leeren spelen

en hem toen aangezet zijn heer thee en suiker te ontstelen, die August van Karel voor geld aannam, als deze in 't spelen braaf verloor. Niet op eens verviel hij tot zulk een groot kwaad, maar allengskens was hij den verkeerden weg opgegaan. Eerst had hij in zijn vrijen tijd met dezen jongen verkeerd, wiens gezelschap zijn heer hem zeker ontraden had; vervolgens begon hij zijne zaken te veronachtzamen, om meer tijd voor August te hebben; en eindelijk — viel hij uit vreeze, dat zijn makker den heer Maassen omtrent Karel's slechte handelwijze zou inlichten, in de verzoeking, om te nemen, wat hem niet toebehoorde.

Toen Karel dezen avond in den winkel van zijn heer terugkeerde, dacht hij met droefheid aan de verlegenheid, waarin hij zichzelf gebracht had. Hij was August vier gulden schuldig, en de laatste had verklaard, niets anders dan geld aan te nemen. Karel wist niet wat te doen. Hij had geen stuiver, die de zijne was, hetwelk, zooals August zeide, weinig betekende, zoolang de toonbanklade hem ten dienste stond en hem zooveel vertrouwen geschonken werd. Hoezeer wenschte Karel, dat hij nooit kennis met iemand gemaakt had, bij wien zoo alle gevoel voor eerlijkheid uitgeschud was. Hij sidderde, als hij bedacht, hoe zijn onrechtvaardig gedrag hem zoo onder de macht van August gebracht had.

De volgende dag was een der ongelukkigste in Karel's leven. Eén oogenblik besloot hij zijn heer alles

te zeggen. Maar daarvoor was hij te bloode en te trotsch. Te bloode, omdat een werkelijk eerlijke jongen steeds moed genoeg heeft zijn kwaad te belijden; en te trotsch — de bewoners van 't vlek hadden gezien, hoe hij van een loopjongen tot een vertrouwd bediende verheven was — zijn heer ook dacht zeer hoog van hem — neen, hij kon zich in hun aller oogen niet zoo vernederen.

Des avonds zoodra de winkel gesloten was, sloop hij weg, om August Vlieger op de bepaalde plaats aan te treffen.

„Hier hebt ge twee gulden,” zeide hij, „en een mandje vijgen, ik weet, dat ge er zooveel van houdt; ik durf mij niet langer ophouden,” ging Karel met bevende stem voort, „mijnheer Maassen kon argwaan koesteren, hij is den geheelen dag zoo wonderlijk geweest.”

„Onzinnige taal, vent! zijt ge nog bang, die al zooveel gedaan hebt. Gij zijt zulk een bloodaard niet, als ik wel bij onze eerste kennismaking meende.”

Karel zuchtte, hij voelde, hoe waar dit was, zijn geweten zeide hem, hoe 't kwam, dat hij sedert korten tijd zoo beangst was. O, had hij maar nooit den eersten stap op 't pad der ondeugd gezet, — o ware hij nog dezelfde als voor eenige maanden!

„Ik kan niet blijven,” sprak hij, „want ik hoorde mijnheer zeggen, dat hij uitgaan zou, en ik ben bang hem te ontmoeten.”

„En waarom, wat komt 't er op aan?” vraagde August, „als de winkel gesloten is, is het uw tijd.

Ik meende van dit geld een vroolijk avondje te hebben; kom mede!"

„Neen, ik dank u, ik wil liever naar huis gaan en mij niet aan 't gevaar blootstellen hem tegen te komen."

„Nu goed, ga maar naar huis," sprak August spottend, „flauwe gek!" en de beide jongens gingen van elkaar. Karel vloog naar zijn winkel, en August slenterde naar de kroeg.

Onderweg at hij van de vijgen, die Karel hem gegeven had. Hij hield veel van dat goedje, en het mandje was tamelijk groot, zoodat hij, toen ze bijna op waren, besloot de rest te bewaren. Terwijl hij nu de laatste vier of vijf weder in het matje deed, werd hij bijna door een tienjarigen jongen omvergeworpen, die ademloos de straat kwam uitloopen. August hield zich staande, maar de zoo in zijn loop gekeerde knaap kon zich niet op de beenen houden, en viel op straat.

„Wat moet dat beteekenen, is dát loopen, lompe vlegel?" schreeuwde August woedend. „Hoe durft ge met uw hoofd mij zoo tegen het lijf te loopen, dat ik haast omvertuimel?"

De kleine Jozef, zoo heette hij, stoud weer op en begon in grooten angst zich stotterend te verontschuldigen. Toen August hem van nabij aanzag, herkende hij den loopjongen van den heer Maassen.

„Hebt gij u zeer gedaan?" vraagde August goedhartiger, want hij bedacht, dat Jozef hem nog eens

van dienst kon zijn, en daarom wenschte hij goede vrienden met hem te blijven.

„Ik geef er niet om, of ik mij zeer gedaan heb,” sprak Jozef, „maar ik heb mijn stuiver verloren,” en zoo sprekende zocht hij overal op den grond rond.

„Wat deedt gij met dien stuiver in uwe hand?”

„De kleine Lina is ongesteld,” antwoordde Jozef, nog naar zijn stuiver zoekende, „en nu dacht ik iets lekkers voor haar te koopen, om haar stil te houden, totdat moeder van 't wasschen thuis komt. Ik hoop, dat de winkel van mijnheer Maassen nog open is.”

„De winkel is toe.”

„Ja, dat weet ik; maar ik dacht, dat, als ik Karel vond, hij mij wel voor een stuiver wat geven zou, — maar nu baat het niet.”

De overige vijgen had August nog bij zich. Hij had er zooveel gegeten, dat hij er geen meer lustte, en daar hij vriend met Jozef blijven wilde, zooals we reeds gezegd hebben, gaf hij ze aan den jongen en zeide hem, dat hij ze voor den verloren stuiver krijgen kon. „Ik geloof, dat ze Lena even tevreden zullen stellen als bonbons; maar gij moogt niemand zeggen, vanwaar gij ze hebt.”

Jozef beloofde het en liep vergenoegd naar huis. Lena zat op zijn schoot, toen de weduwe, moeder Sprong, terugkwam. — Eenige minuten later werd er aan de deur geklopt, en de heer Maassen trad binnen. 't Eerste wat hij zag, was het vijgenmatje, waarop

zijn eigen naam met groote letters gedrukt stond.

„Ik dank u, vrouw Sprong, ik zal niet gaan zitten,” zeide de winkelier.

„Hebt gij deze vijgen gekocht, Jozef?”

„Neen, mijnheer, antwoordde Jozef dadelijk, „ik heb ze gekregen” . . . . . toen zweeg hij, want hij dacht aan zijne belofte. Toen hij zijn meester aankeek, werd hij zonder dat hij 't zelf wist waarom, vuurrood en verlegen.

„Als gij ze niet gekocht hebt, hoe komt gij er dan aan?”

„Ik heb ze van avond gekregen, mijnheer, maar ik heb beloofd mijn mond te houden,” zeide Jozef vrijmoedig.

„Dat is al heel vreemd,” sprak de heer Maassen, „deze vijgen zijn uit mijn winkel, en toch weet ik niet, dat er vandaag één vijg verkocht is. Gij behoeft morgen vroeg niet weer te komen, Jozef, althans niet voordat ik u weer gesproken heb. — 't Spijt mij u te moeten bedroeven, vrouw Sprong; maar de zaken gaan verkeerd, en ik geloof er wel achter te zullen komen.”

„Wat beteekent dat alles, Jozef?” vraagde vrouw Sprong, toen de winkelier wegging.

„Dat weet ik niet, moeder, ofschoon ik wel gemerkt heb, dat het vandaag niet in den haak was. Ik hoorde hem tot zijne vrouw zeggen, dat hij geloofde, dat de zaken . . . . ., ach, moeder! ik hoop toch niet, dat hij denkt, dat ik iets gestolen heb.” Dit was voor Jozef zulk eene treurige gedachte, dat hij begon te weenen.

„Als hij u zoo goed kende, als ik u ken, dan zou hij het niet denken,” zeide de weduwe, „maar wees er niet bedroefd om, kind! de waarheid komt altijd aan 't licht: dat is zeker; en al is de heer Maassen een zeer opvliegend man, hij is toch rechtvaardig. Merkt hij, dat gij geen schuld hebt, dan zal hij u wel weer terughalen.”

Maar Jozef was niet zoo spoedig getroost, en zelfs vrouw Sprong, ofschoon zij het niet zeggen wilde, gevoelde zich onrustig en bevreesd. Niet slechts het verlies van den winkel en de gunst van den heer Maassen, maar de vreeselijke schande, die haar zoon dreigde, waren het, die haar nog lang wakker hield, toen Jozef sliep. Zij bad, dat God zijne onschuld aan 't licht brengen en haar uit dezen nieuwen nood helpen zou.

Gedurende dien tijd was Karel naar huis gegaan, en zich ongelukkig voelende, had hij zijn avondbrood spoedig opgegeten en zich naar zijn kamerken begeven. Een oogenblik later herinnerde hij zich, dat hij beneden iets had laten liggen, en zachtkens sloop hij naar beneden om 't te halen. Toen hij in den gang kwam, hoorde hij zijn heer zeer luide in 't woonvertrek achter den winkel spreken.

„Ik geloof, dat ik den dief gevonden heb,” zeide hij, „ik ben zeker, dat het de jongen is, en niemand anders.”

Deze woorden deden Karel's hart angstig kloppen. Hij zocht niet meer naar 'tgeen, waarvoor hij geko-

men was; maar bleef daar staan bevreesd, hopendeen toch beangst om meer te hooren. Hij was er zeker van, dat zijn heer alleen van hem kon spreken.

„Ik weet, waar de vijgen beland zijn,” hoorde hij daarop mijnheer Maassen zeggen, „en wie de vijgen genomen heeft, is met de andere dingen, die ik vermist heb, ook gaan strijken: morgen vroeg wil ik die zaken eens nauwkeurig onderzoeken. — Laat ons nu naar bed gaan.”

Zoo stil mogelijk begaf Karel zich naar zijne kamer. Hij kroop te bed en overpeinsde daar wat hij doen kon. Zou hij morgenochtend, voordat de anderen beneden waren, wegloopen? maar dan zou hij geen tijd hebben, om ver genoeg van P. te zijn, en kon hij bovendien gepakt en teruggebracht worden. Kon hij Hamburg nog maar bereiken, dan zou men hem daar onmogelijk vinden. Eenmaal daar, dacht hij, was de gelegenheid schoon, om uit de haven met een schip weg te zeilen. Voorts wenschte Karel, dat hij dezen nacht nog ontsnappen kon: het hem dreigende gevaar dreef den slaap uit zijne oogen. Hij luisterde, 't was zeer stil in huis, in een paar uren zouden allen slapen, maar hoe er uit te komen; zijn heer hield den sleutel van den winkel en de achterdeur altijd in zijn vertrek? Hij keek uit zijn venster: 't was eene tamelijke hoogte van den grond; maar nochtans had hij geloofd, dat er wel menschen zich

zonder eenig ongeluk van nog grootere hoogte dan deze naar beneden hadden gelaten. Hij besloot het te wagen, want hoewel zijne slechte handelwijze hem sedert korten tijd bloede gemaakt had, was hij toch van nature voor geen klein beetje vervaard. Al viel de gedachte hem aan, dat zijn plan geheel onberekend was toch bleef hij om de schande, die hem den volgenden morgen wachtte, vast besloten zich uit de voeten te maken.

In een paar uren had hij zijne toebereidselen gemaakt. Een dikke stok, eene muts en nog eenige dingen wierp hij uit het venster in den kleinen tuin; een pakje kleeren hing hij om zijn hals; vervolgens knoopte hij twee lakens aan elkaar, bevestigde 't eene einde aan 't venster en verheugde zich, dat 't andere bijna tot op den grond reikte. 't Was een heldere door de maan verlichte nacht. Maar Karel hoopte niet gezien te worden, want dit huis lag met den achterkant tegen de kerk en het kerkhof, en waarschijnlijk was 't niet, dat iemand daar zoo laat in den nacht zijn zou. Nochtans gevoelde hij, toen hij uit het venster hing, dat er geen terugkeer voor hem meer mogelijk was. Zijne handen beefden, en zijn hoofd duizelde hem. Hij had gemeend, dat 't zoo gemakkelijk zou zijn naar beneden te komen; maar 't begon hem alles voor de oogen te draaien, het laken zwaaide her- en derwaarts, zijne vingers deden hem van 't vasthouden vreeselijk pijn. — Alvorens hij hal-

verwege beneden was, liet hij het laken los en viel vrij onzacht op den grond.

Daar lag hij eenige oogenblikken bewusteloos, maar allengs kwam hij in zoo verre tot zichzelf, dat hij opstaan en tegen den muur leunen kon. Eerst hoopte hij door den val zich maar weinig bezeerd te hebben; doch toen hij beproefde voort te gaan, voelde hij niet geringe pijn. Thans was het toch te laat om op zijn plan terug te komen, derhalve was goede raad duur. Hij liep of liever hinkte zoo goed hij kon, op zijn stok leunende, voort. Zijn zielsangst op dezen tocht heeft hij nimmer vergeten. 't Eerste kwartier legde hij hoogst moeilijk af; een tweede vermocht hij niet ten einde te brengen: bij iederen stap meende hij 't uit te schreeuwen van pijn. Uitgeput van smart begaven hem zijne krachten, en hij viel in onmacht neer. — Toen hij weer tot zichzelf kwam, lag hij op een smal bed in een groot vertrek. Vele bedden gelijk het zijne waren langs de muren opgesteld, en op de meeste lagen lijders.

Toen hij zich bewoog om op te staan, herinnerde de pijn in zijn voet hem aan de gebeurtenissen van den vorigen avond; hij verwonderde zich zeer, hoe hij hier kwam, en waar hij zijn kon. Weldra hoort hij, dat hij door marktbezoekers op den weg opgenomen en in een hospitaal gebracht was. Volgens het zeggen van de verpleegzuster moest hij hier eenige weken blijven — zijn voet was ernstig gekneusd. Binnen eenige

dagen verminderde de pijn aanmerkelijk, en Karel had den tijd om over zijn toekomstig lot na te denken. Tot nu toe had men hem nog niet uitgevraagd. Een boek van August met diens naam was in zijn zak gevonden, en met dezen naam sprak men hem aan. Toen men hem naar zijne familie vraagde, zeide hij, dat hij als wees naar Hamburg gegaan was om werk te zoeken. Maar weldra zou hij hersteld zijn, wat stond hem dan te doen? — Karel smachtte naar zijn eens zoo gelukkig leven in P. en had bitter berouw van den eersten misstap, die hem in zijn tegenwoordigen ongelukkigen toestand gebracht had.

In het dicht bij Karel staande bed lag een man met een gebroken arm. Uit hetgeen hij zeide, leidde de jongeling af, dat hij zeeman geweest was. Karel beproefde alles, wat hij over schepen en de zee uit hem krijgen kon te vernemen. De oude man had liefde voor den jongen opgevat en was altijd volgaarne bereid te vertellen. „Ja, 't is een prettig leven,” zeide de oude zeeman; „een prettig maar een gevaarvol leven; en eens” voegde hij er bij, terwijl hij Karel door zijne dikke wenkbrauwen scherp aanzag, „maar als ge iets op het geweten heeft, mijn jongen, ga er dan niet heen.” — „Hoe denkt gij dat zoo?” vraagde Karel met ietwat bevende stem. — „Denkt ge, dat ik verleden nacht dat niet gemerkt heb? Ik wil niet in uwe geheimen dringen, maar weet wel, dat de zee eene verschrikkelijke plaats is voor hen, die geen vrede

met God hebben — dat zijn trouwens alle plaatsen — maar de zee vooral.” — „Waarom?” vraagde Karel met belangstelling. „Zijn daar zooveel gevaren?” — „Niet dat daar zooveel gevaren zijn, mijn jongen! maar 't is heel wat anders in zulk een bed als dit is te ster- ven, met eene verpleegzuster en een dokter, die alles doen, wat zij kunnen om iemand te helpen; maar in een woesten nacht aan een dun zeil te hangen, de bruisende golven gereed te zien om u te ontvangen, zonder eten en drinken in een bootje links en rechts geworpen te worden en elkander in 't aangezicht te blikken met eene uitgehongerde maag, die noodzakelijk eischt, dat een van allen het offer wordt? — In zulke tijden is 't verschrikkelijk een schuldig geweten te hebben.” — „Zijt gij wel in zulk een gevaar geweest?” vraagde Karel. — „Ja zeker; ik wil u verhalen, wat ik eens gezien heb: — een man viel bij eene frissche koelte over boord; hij was halfdronken, en de woorden, die ik hem hoorde zeggen, bevatten een zwaren vloek. Toen ons schip over hem heenvoer en hem aan zijn lot overliet, zag ik zijn gelaat — zoo vreeselijk — zoo wanhopig! Ik vloekte noch dronk ooit weder. Indien gij, mijn jongen, naar zee gingt en plotseling op gelijke wijze werdt opgeroepen, wat dan?”

Karel sidderde.

„De zeelui sterven niet dikwijls op stille plaatsen,” — zeide hij onmiddellijk daarop, „en buitendien heb ik mij voorgenomen noch te drinken noch te vloeken, en

ik hoop mij biddende ook van alle kwaad te onthouden. Karel verstond wat hij zeide. — In deze week van stille overpeinzing had hij in het verleden teruggeblikt en ingezien, hoe zijn eerste misstap tot vele andere boosheden geleid had. — „Dat is een zeer goed plan,” hervatte de zeeman, „als gij het inderdaad meent; maar te zeggen, dat gij voortaan het kwaad zult laten, maakt het bedreven kwaad niet ongedaan.” — »Niemand kan het gedane ongedaan maken,” zeide Karel. — „Nee, dat kan zijn. Maar wat men doen kan, is: berouw hebben en schuld belijden. Ik beproefde het eens zonder berouw; ik meende, dat ik wel op mijzelf passen kon; maar weldra ondervond ik, dat ik mij op 't goede pad niet thuis gevoelde. Zoo was het, nadat de arme kerel verdronken was, en ik het drinken naliet, doch al mijne goede voornemens waren in eigene kracht opgevat, en viel ik niet in deze, dan toch weer in gene zonde. Vervolgens kreeg ik de koorts, die mij zeer zwak en ellendig maakte. Ik vermoed, dat, omdat ik zoo zwak was, ik mij voorstelde weder een kind te zijn; — ik lag daar, aan den tijd denkende, dat ik nog een kleine jongen in de Zondagsschool was. Ik had mijn leven door in de wereld rondgezworven en van niemand een liefdevollen blik ontvangen dan slechts van ééne enkele, en dat was mijne onderwijzeres, de vrouw van onzen leeraar. Terwijl ik aan alles, wat zij gezegd had, aan haar vriendelijken glimlach, aan hare zachte stem dacht, besloot ik mij, zoodra ik het zie-

kenhuis verlaten kon, op een huiswaarts keerend schip te gaan en te beproeven, of ik haar gezicht niet weer te zien kon krijgen. Zoo landde ik te Bristol, en toen onmiddellijk naar 't dorp, waar ik vandaan was." — „En vondt gij haar?" — „Ik vond slechts haar graf. Men vertelde mij, dat zij dood was. Ik ging naar 't kerkhof en zette mij op de plek, waar men haar gelegd had. Een tijdlang kon ik niet gelooven, dat ik sterk en gezond en zij dood was. Daarna las ik haar naam op de grafzerk en een vers, dat men er onder gezet had, en toen ik dit gelezen had, plaatste ik mij op haar graf en schreide als een kind. Ik kende deze woorden zoo goed: „Wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen." Ik stelde mij weder voor als kind, aan hare zijde staande en naar haar luisterende, als zij ons van Hem sprak, die zoo teeder en liefdevol is, dat Hij nooit iemand wegzendt, en zoo sterk is, dat Hij allen voor struikelen behoedt, die hun vertrouwen op Hem stellen. Toen ik mij langzamerhand hare woorden herinnerde, zeide ik: „dat is Jezus, de Zaligmaker en Redder, wiens hulp ik behoef." Alzoo begon ik voor Hem te leven, maar nu in een geheel anderen zin; ik treurde over de zonde, die ik gedaan had, en nam eindelijk Jezus tot mijn Heiland aan. Met den wensch dat gij desgelijks moogt doen, heb ik u alles uit mijn reeds lang vervlogen zeeleven verteld."

Karel zeide niets, maar dacht er veel over na. Allengs verhaalde hij den ouden zeeman, wat er in P.

met hem gebeurd was, hetgeen hem niet weinig verlichting des gewetens bezorgde. Zijne bedreven zonde begon hij in 't juiste licht te beschouwen en het kwaad te betreuren en er berouw over te toonen. Eindelijk na zwaren strijd schreef hij den heer Maassen en bekende hem alles. Den volgenden dag kwam de winkelier aan zijn bed. Karel's berouw was zoo oprecht, dat zijn heer getroffen werd, hem vergaf en beloofde hem weder in zijn dienst te nemen.

Een oogenblik kwam de gedachte bij hem op, om nimmer weder onder de oogen te komen van hen, die zijne misdaad kenden; maar hij onderdrukte dien hoogmoed, omdat zij ongepast was voor iemand, wien de Heer zooveel en genadig vergeven had. Met dankbaarheid en ootmoed nam hij daarom het heerlijke aanbod van den heer Maassen aan. Hij vergat de droevige school, die hij doorgemaakt had, nimmer. — Viel verzoeking hem aan, dan wist hij haar met beslistheid te bestrijden, omdat hij de ontzettende ellende kende, die altijd op den eersten misstap volgen zou.

Prijs 5 Cents, 100 Ex. *f* 4.

WAGEN. BOEK- EN MUZIEKDRUKKERIJ.